

Klasyfikacja skazanych na karę pozbawienia wolności. Wskazówki interpretacyjne wydawania (procesu konstruowania) decyzji komisji penitencjarnej

KAMILA MROZEK

ORCID: 0000-0001-7973-0281

Katedra Prawa Karnego Wykonawczego
Uniwersytet Wrocławski

Abstrakt

Opracowanie koncentruje się na zagadnieniach dotyczących procesu klasyfikacji skazanych odbywających karę pozbawienia wolności. Analizie poddano wybrane, najważniejsze problemy związane z tym zagadnieniem, które — zdaniem autorki — są najbardziej aktualne dla praktyki. W tym kontekście opisano sytuację skazanych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego oraz skazanych zakwalifikowanych do systemu terapeutycznego. Przedmiotem zainteresowania stało się także umieszczenie skazanego we właściwym zakładzie karnym z uwagi na jego miejsce zamieszkania przed osadzeniem. Analizie poddano także wiele najnowszych zmian w przepisach dotyczących klasyfikacji penitencjarnej.

Słowa kluczowe: klasyfikacja, skazany, kara pozbawienia wolności, rodzaj i typ zakładu karnego, system wykonywania kary, komisja penitencjarna

Według najstarszych polskich definicji pod pojęciem klasyfikacji penitencjarnej rozumie się taki podział skazanych na grupy, który w zamyśle

ustawodawcy ma stwarzać optymalne w ramach danego systemu warunki indywidualizacji metod i środków oddziaływania penitencyjnego¹. Wskazywać to może na wybitnie resocjalizacyjny (wychowawczy) aspekt tego procesu. Słusznie jednak zauważa Piotr Wierzbicki, iż pojęcie to ewoluowało w naukach penitencyjnych i — co najbardziej znamienne — autor podkreśla, że „wszelki postęp w organizacji wykonywania kary pozbawienia wolności szedł zawsze w parze z coraz bardziej rozwijanym systemem klasyfikacji skazanych”².

Warto jednak przypomnieć, iż termin ten, przyjęty na IX Międzynarodowym Kongresie Penitencyjnym w Londynie w 1925 roku, na czoło zadań klasyfikacyjnych wysuwał wcale nie kwestie resocjalizacyjne, ale zadania w zakresie zapobiegania wzajemnej demoralizacji osadzonych. Do połączenia obu nurtów doszło dopiero w czasie XII Międzynarodowego Kongresu w Hadze w 1950 roku. Uchwały tego zgromadzenia w sposób jasny decydowały, iż klasyfikacja ma spełniać dwa zadania: stwarzać możliwości do zindywidualizowanego postępowania ze skazanym w warunkach izolacji penitencyjnej oraz zapobiegać wzajemnej demoralizacji populacji więziennej³. Przyjęło się, że podstawą klasyfikacji są zwłaszcza badania osobopoznawcze⁴.

Ujęcie tego procesu w polskich kodeksach karnych wykonawczych było w zasadzie od początku zbieżne z tym prezentowanym w uchwałach haskich. Kodeks karny wykonawczy z 1969 roku w art. 44 § 1 stanowił bowiem, iż celem klasyfikacji jest zapobieżenie wzajemnej demoralizacji skazanych oraz stworzenie warunków do stosowania zindywidualizowanych środków i metod oddziaływania na skazanych. W obowiązującej kodyfikacji karnej z 1997 roku kwestie tego rodzaju reguluje odpowiednio art. 82 § 1 k.k.w. Przepis ten do dwóch wcześniejszych zadań dodaje trzecie (zapewnienie skazanym bezpieczeństwa osobistego), nie różnicując wagi żadnego z wymienionych.

Ranga zadań stawianych przez ustawodawcę przed procesem klasyfikacji penitencyjnej, a także konsekwencje, jakie niosą dla pozycji prawnej i położenia faktycznego skazanego decyzje podejmowane na tym

¹ S. Ziemiński, *Klasyfikacja skazanych*, Warszawa 1973, s. 5.

² P. Wierzbicki, *Indywidualizacja penitencyjna w Polsce*, Warszawa 1976, s. 73–74.

³ *Ibidem*, s. 75–76.

⁴ Por. L. Tyszkiewicz, *Badania osobopoznawcze w prawie karnym*, Warszawa 1975.

polu, nakazują, aby przepisy określające tę procedurę były maksymalnie jasne i nie pozostawiały organom klasyfikacyjnym pola do dowolności w zakresie wydawania decyzji. Z tego względu przedmiotem niniejszego opracowania uczyniono kwestie wykładni przepisów, które budzą w tym zakresie najwięcej wątpliwości. Za kryterium ich wyboru przemawiały najczęściej względy przydatności ich dla praktyki obrońców (adwokatów i radców prawnych) działających w postępowaniu karnym wykonawczym.

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 roku o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw⁵ wprowadza do art. 82 k.k.w. nowe, dotychczas nieznanne ustawowe kryterium klasyfikacyjne — „stosunek skazanego do popełnionego przestępstwa”. Modyfikuje ponadto kryterium określone w pkt 6 komentowanego przepisu, wskazując na „stan zdrowia fizycznego i psychicznego, w tym stopień uzależnienia od substancji psychoaktywnej”.

W uzasadnieniu do rządowego projektu tej ustawy⁶ wskazano wprost, że wprowadzenie nowej przesłanki klasyfikacji skazanych ma na celu odzwierciedlenie stosunku skazanego do obowiązku przestrzegania norm prawnych. Pamiętać jednak należy, że kryterium to już wcześniej brano pod uwagę w postępowaniu wykonawczym. Jak wynika bowiem z § 45 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2022 roku w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności⁷ przy dokonywaniu ocen okresowych w postępach skazanego w resocjalizacji, komisja penitencjarna uwzględnia między innymi stosunek skazanego do popełnionego przestępstwa. Klasyfikacja skazanych w oparciu o komentowaną przesłankę może rodzić trudności, a czasem być wręcz niemożliwa. Stosunek skazanego do popełnionego przestępstwa może być bowiem krytyczny bądź bezkrytyczny, zwłaszcza gdy skazany nie wykazuje skruchy, kwestionując wyrok i jego surowość. Formułowanie ocen w takim przypadku jest zbyt schematyczne oraz

---

⁵ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 roku o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1855).

⁶ Uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw, druk nr 2376.

⁷ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2022 roku w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. z 2022 r. poz. 2847).

dalekie od indywidualnego oraz rzeczywistego postrzegania skazanego. Stąd też kryterium to winno mieć jedynie pomocnicze (drugorzędne) znaczenie przy dokonywaniu klasyfikacji penitencjarnej.

Zastąpienie przez ustawodawcę dotychczas skonkretyzowanych w art. 82 § 2 pkt 6 k.k.w. form uzależnień (alkohol, środki odurzające lub psychotropowe) pod zbiorczą nazwą „substancja psychoaktywna” ma charakter wynikowy i związane jest z dodaniem art. 242 § 12a k.k.w. wprowadzającego definicję pojęcia „substancja psychoaktywna”. Definicja ta obejmuje substancje, takie jak alkohol, środki odurzające, środki psychoaktywne, ich prekursory, środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne. Zmiana ta wynikała z konieczności ujednoczenia poszczególnych substancji psychoaktywnych, o których mówił Kodeks karny wykonawczy, ze środkami przewidzianymi w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii⁸.

Artykuł 82 k.k.w. wśród kryteriów klasyfikacyjnych nie wskazuje miejsca zamieszkania skazanego jako czynnika determinującego wybór właściwej jednostki penitencjarnej. Jedynie w § 2 pkt 5 przywołanego przepisu ustawodawca powołuje się na „czas pozostałej do odbycia kary pozbawienia wolności”, który może mieć wpływ na wybór odpowiedniego typu zakładu karnego, zgodnie z zasadą wolnej progresji, oraz możliwość wdrożenia przygotowania skazanego do życia po zwolnieniu, z czym łączy się odbywanie kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym położonym najbliżej przyszłego miejsca zamieszkania (art. 165 § 1 k.k.w.). Uzupełnieniem powołanego już art. 82 k.k.w. jest art. 100 k.k.w., zgodnie z którym skazany odbywa karę we właściwym ze względu na rodzaj, typ, system wykonywania kary lub zabezpieczenie zakładzie karnym. Przy czym wyraźnie należy zaznaczyć, że przepis nie określa, który z zakładów karnych jest miejscowo właściwy dla osadzenia skazanego. W literaturze jednoznacznie wskazuje się, że fragment ten zawiera ustawową definicję „zakładu właściwego”. Warto wskazać, że przed zmianą ustawy z roku 2012 art. 100 k.k.w. zakładał, że skazany odbywa karę we właściwym zakładzie karnym położonym, w miarę możliwości, najbliżej jego miejsca zamieszkania.

Aktualnie zatem ustawodawca nie przewiduje, że skazany powinien odbywać karę pozbawienia wolności najbliżej miejsca zamieszkania lub

⁸ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485).

zamieszkania swoich bliskich, wskazując jedynie na konieczność wykonywania kary pozbawienia wolności w „zakładzie właściwym”. Oznacza to prymat zasady indywidualizacji nad zasadą nakazującą odbywanie kary pozbawienia wolności najbliżej miejsca swego zamieszkania. Możliwa jest zatem sytuacja, w której skazany będzie odbywał karę pozbawienia wolności w jakimkolwiek „właściwym” z uwagi na kryteria wskazane w art. 100 k.k.w. zakładzie karnym, ale położonym w znacznej odległości od miejsca jego zamieszkania oraz miejsca zamieszkania jego bliskich, poza oczywiście sytuacją określoną w art. 87a § 2 k.k.w.

Należy zastanowić się zatem, czy zmiana ta ma wpływ na istotę jednego z ważniejszych środków oddziaływania penitencjarnego, jakim jest podtrzymywanie kontaktów z rodziną i światem zewnętrznym. Z pewnością tak jest. Niemniej jednak, ustawodawca w art. 100 § 1 pkt 6 k.k.w. wskazuje na możliwość przeniesienia skazanego do innego właściwego zakładu karnego z powodu ważnych względów rodzinnych. Oznacza to, że podtrzymywanie kontaktów z rodziną i światem zewnętrznym w dalszym ciągu brane jest pod uwagę w procesie wykonania kary pozbawienia wolności, aczkolwiek dopiero z chwilą przeniesienia skazanego do innego zakładu karnego w trybie art. 100 § 1 pkt 6 k.k.w., a nie wyboru „właściwego zakładu karnego”. Przywrócenie poprzednio obowiązującego rozwiązania, zobowiązującego organy postępowania wykonawczego do rozważenia przy wyborze właściwego zakładu karnego miejsca zamieszkania skazanego, nie zaś na etapie wniosku o przeniesienie, dałoby skazanym dużo większą gwarancję realizacji zindywidualizowanego oddziaływania na skazanych.

Na marginesie należy wskazać, że sam ustawodawca w uzasadnieniu do projektu ustawy z dnia 16 września 2011 roku o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw wskazał, że celem zaproponowanego rozwiązania nie jest ograniczenie stosowania zasady kierowania skazanego do odbywania kary we właściwym zakładzie karnym położonym w miarę możliwości najbliżej przyszłego miejsca pobytu, lecz bardziej racjonalne i uzasadnione względami resocjalizacyjnymi podejmowanie decyzji transportowych w przypadku rozpatrywania kolejnych próśb skazanych o zmianę jednostki penitencjarnej. Co więcej, zmiana ta ma ograniczyć liczbę transportów, zwłaszcza tych, które nie znajdują uzasadnienia prowadzonymi wobec skazanego oddziaływaniami

penitencjarnymi, wprowadzić możliwość skrócenia okresu oczekiwania na przetransportowanie, a ponadto pozwolić na niezwłoczne zrealizowanie dyspozycji transportowej skazanych, którzy na przykład ze względu na trudną sytuację rodzinną wymagają pilnego przetransportowania⁹.

Klasyfikacja penitencjarna pełni strategiczną rolę w procesie kwalifikowania skazanych jako stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu, o których mowa w art. 88a k.k.w. Czas pobytu w oddziale lub celi zakładu karnego typu zamkniętego w warunkach zapewniających wzmoczoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwa zakładu, w którym odbywa karę tak zwany osadzony niebezpieczny, nie jest określany z góry. Prowadzi to nierzadko do sytuacji, w których przedłużanie rygoru podwyższonej ochrony jest niemal automatyczne, a stosowane środki ostrożności osiągają taki poziom dolegliwości, który może być zakwalifikowany jako nieludzkie i poniżające traktowanie. Zahamowaniu tego zjawiska służyć miała wprowadzona w 2015 roku zmiana w zakresie art. 76 § 1 pkt 7 k.k.w. oraz art. 88b § 3 k.k.w.¹⁰ Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 76 § 1 pkt 7 k.k.w. do zakresu działania komisji penitencjarnych należy nie tylko kwalifikowanie skazanego — jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu — ale również dokonywanie co najmniej raz na trzy miesiące weryfikacji tej decyzji.

Obowiązek ten wynika również z treści art. 88b § 3 k.k.w., który stanowi, że na wniosek skazanego lub jego obrońcy, nie częściej jednak niż raz na trzy miesiące, komisja penitencjarna wskazuje przyczyny uzasadniające kwalifikacje skazanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu oraz stosowanie wobec niego szczególnych warunków odbywania kary. Zwłaszcza że warunki te można modyfikować poprzez odstąpienie od ich stosowania, przywrócenie ich stosowania oraz zmianę ich zakresu. Wynika z tego niejako podwójny tryb kontroli:

- z urzędu w trybie art. 76 § 1 pkt 7 k.k.w.,
- na wniosek w trybie art. 88b § 3 k.k.w.

⁹ Uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw, druk nr 3961.

¹⁰ Ustawa z dnia 10 września 2015 roku o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2015 r. poz. 1573).

Jako że art. 76 § 4 k.k.w. wprost wskazuje na konkretne decyzje komisji penitencjarnych, na które skarga nie przysługuje, przyjęć należy, że przepis art. 76 § 1 pkt 7 k.k.w. dopuszcza możliwość kontroli z urzędu decyzji komisji w przedmiocie klasyfikacji penitencjarnej. Kontrola taka możliwa jest raz na trzy miesiące. Z drugiej strony, znowelizowany art. 88b § 3 k.k.w. pozwala skazanemu — nie częściej niż raz na trzy miesiące — wystąpić o wskazanie przyczyn kwalifikacji w trybie art. 88a k.k.w., co następuje w formie decyzji, która podlega również zaskarżeniu w trybie art. 7 § 1 k.k.w.

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 roku o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw¹¹ dodała art. 76 § 1a k.k.w., który określa odstępstwo od zasady weryfikacji decyzji, o której mowa w art. 76 § 1 pkt 7 k.k.w., co najmniej raz na trzy miesiące. Zgodnie z brzmieniem powołanego przepisu w wypadku co najmniej dwukrotnej negatywnej weryfikacji decyzji, o której mowa w art. 76 § 1 pkt 7 k.k.w., podjętej wobec tak zwanego skazanego niebezpiecznego, kolejnej weryfikacji tej decyzji, dokonanej nie wcześniej niż po sześciu miesiącach od dnia pierwszej decyzji, komisja penitencjarna dokonuje po 12 miesiącach. W kontekście licznych wątpliwości wokół przepisów statuujących status tak zwanej osoby niebezpiecznej zmianę tę należy ocenić negatywnie. Ponowne wydłużenie terminu weryfikacji decyzji o uznaniu danej osoby za stwarzającą poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu spowoduje większe prawdopodobieństwo nadużywania prawa do nadawania oraz przedłużania przedmiotowego statusu.

Poważnym wyzwaniem w procesie klasyfikacji są skazani z niepsychoaktywnymi zaburzeniami psychicznymi (w tym z zaburzeniami preferencji seksualnych), upośledzeni umysłowo, uzależnieni od substancji psychoaktywnej oraz niepełnosprawni fizycznie. Z pozoru sprawa ich właściwej segregacji wydaje się prosta. Jeśli zdiagnozowano jedno z wymienionych wyżej zaburzeń czy dysfunkcji zdrowotnych i jednocześnie ustalono potrzebę tak zwanych oddziaływań specjalistycznych (zwłaszcza w formie opieki psychologicznej, lekarskiej lub rehabilitacyjnej), to zgodnie z dyspozycją art. 96 § 1 k.k.w. skazani tacy powinni zostać przypisani

---

¹¹ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 roku o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1855).

do systemu terapeutycznego, a w dalszej kolejności trafić do jednego z odpowiadających ich potrzebom oddziału specjalistycznego.

Już na samym początku tego procesu pojawia się jednak prozaiczny problem braku (od zapowiedzi ich powołania w 1997 roku!) oddziałów dla skazanych z niepełnosprawnościami fizycznymi. Dość powiedzieć, iż cały polski system więzienny dysponuje zaledwie kilkudziesięcioma celami przystosowanymi do potrzeb skazanych z dysfunkcjami narządów ruchu. Jeśli dodamy do tego coraz głośniejszy podnoszony postulat organizacyjnego wydzielenia (stworzenia odrębnych oddziałów) skazanych z zaburzeniami osobowości czy upośledzeniami umysłowymi oraz wielomiesięczne kolejki do oddziałów terapeutycznych dla skazanych uzależnionych (alkoholików i narkomanów), to mamy zarysowany obraz organizacyjnego paraliżu klasyfikacji tych grup osadzonych. Na marginesie warto zauważyć, iż w piśmiennictwie pedagogicznym¹², bazując na ostatnich badaniach, postuluje się, aby zgodnie z zapisem art. 82 § 2 pkt 6 k.k.w. (klasyfikacja z uwagi na stan zdrowia fizycznego i psychicznego) wydzielić osadzonych w podeszłym wieku i poddać ich specjalnemu traktowaniu.

Wiele wątpliwości wzbudza sam przebieg procesu klasyfikowania skazanych do systemu terapeutycznego. Adam Kwieciński¹³ podnosi, iż brak szerszego wykorzystywania w tym zakresie art. 62 k.k. (możliwość skierowania skazanego do systemu terapeutycznego już przez sąd orzekający karę pozbawienia wolności) jest błędem. Autor dowodzi, iż decyzja klasyfikacyjna podjęta na tak wczesnym etapie rodzi wiele korzyści nie tylko dla oddziaływań leczniczych i penitencjarnych (wczesna diagnoza zaburzeń i podjęcie ich leczenia), ale także ze względów bezpieczeństwa (uniknięcie tak zwanych zdarzeń nadzwyczajnych). Co więcej, zauważa, iż sąd zazwyczaj dysponuje wystarczającymi informacjami do podjęcia takiej decyzji (opinie biegłych, zeznania świadków, dokumentacja z wcześniejszych hospitalizacji itp.). Jednocześnie pada postulat, aby w pracach klasyfikacyjnych komisji penitencjarnej na stałe uczestniczył psycholog zakładowy. Wydaje się to dobrym pomysłem, podobnie jak szerokie oparcie decyzji klasyfikacyjnych na orzeczeniach ośrodków diagnostycznych.

¹² Zob. S. Grzesiak, *Praca penitencjarna z więźniami seniorami*, Wrocław 2013.

¹³ Tak A. Kwieciński, *Wykonywanie kary pozbawienia wolności w systemie terapeutycznym*, Warszawa 2018, s. 121–127, 488–489. Inaczej: K. Postulski, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 371–372.

Dotychczasowa praktyka w tym zakresie zdaje się pomijać fakt szerokiego udziału w populacji więziennej osób z różnego rodzaju deficytami w zakresie zdrowia psychicznego.

Z punktu widzenia prawidłowości działań klasyfikacyjnych nie do zaakceptowania jest wyłączenie z zasady indywidualizacji art. 88 § 3 pkt 3 k.k.w. Nakaz osadzenia w zakładzie karnym typu zamkniętego skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi, skazanych upośledzonych umysłowo oraz z zaburzeniami preferencji seksualnych jest jaskrawym złamaniem reguł, na których opiera się postępowanie wykonawcze. Nawet jeśli przyjmujemy, iż sytuacja ta na dalszych etapach wykonania kary teoretycznie mogłaby się zmienić, to nadzieję tę ostatecznie grzebie organizacja oddziałów terapeutycznych tej specjalności tylko w zakładach zamkniętych. Ta prawidłowość klasyfikacji osób z dysfunkcjami zdrowotnymi (zwłaszcza alkoholików i narkomanów) w ostatnich latach poddana była także próbie w zakresie kierowania skazanych do systemu terapeutycznego, gdzie oddziaływania terapeutyczne realizowane były poza oddziałem specjalistycznym (a więc wbrew dyspozycji art. 96 § 4 k.k.w.), w ramach tak zwanych programów krótkich interwencji i terapii krótkoterminowej. Ten proceder, odejścia od profesjonalizmu w pracy z tą wymagającą grupą skazanych, został poddany słusznej krytyce w doktrynie i środowisku praktyków¹⁴.

Problematyka klasyfikacji skazanych od lat pozostaje jednym z kluczowych problemów polskiej penitencjarystyki. Wiele regulacji Kodeksu karnego wykonawczego w tej przestrzeni jest nieprecyzyjnych, wewnętrznie sprzecznych, a niektóre kwestie dodatkowo są normowane aktami niższego rzędu. Trudności w wykładni przepisów regulujących tę materię częstokroć implikują różną praktykę organów klasyfikacyjnych. Taki stan musi budzić niepokój, tym bardziej jeśli dotyczy tak trudnych grup skazanych jak stwarzający poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego oraz skazanych zakwalifikowanych do systemu terapeutycznego wykonywania kary pozbawienia wolności. Krótki przegląd wybranych problemów interpretacyjnych procesu klasyfikacji penitencjarnej wskazuje, iż niezbędna jest szeroka debata

¹⁴ A. Guzik, *Nie przedłużajmy fikcji*, „Forum Penitencjarne” 2003, nr 7, s. 11; T. Kalisz, A. Kwieciński, *Skazani z zaburzeniami preferencji seksualnych w polskim systemie penitencjarnym*, „Przegląd Więziennictwa Polskiego” 2008, nr 60, s. 70 n.

specjalistów (praktyków i teoretyków) nad całością reformy tej niezwykle istotnej dla procesu indywidualizacji kary instytucji. Część wniosków zawartych w niniejszej publikacji może stanowić materiał wyjściowy do takiej dyskusji.

Bibliografia

- Grzesiak S., *Praca penitencjarna z więźniami seniorami*, Wrocław 2013.
Guzik A., *Nie przedłużajmy fikcji*, „Forum Penitencjarne” 2003, nr 7.
Kalisz T., Kwieciński A., *Skazani z zaburzeniami preferencji seksualnych w polskim systemie penitencjarnym*, „Przegląd Więziennictwa Polskiego” 2008, nr 60.
Kwieciński A., *Wykonywanie kary pozbawienia wolności w systemie terapeutycznym*, Warszawa 2018.
Postulski K., *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 2017.
Tyszkiewicz L., *Badania osobopoznawcze w prawie karnym*, Warszawa 1975.
Wierzbicki P., *Indywidualizacja penitencjarna w Polsce*, Warszawa 1976.
Ziembiński S., *Klasyfikacja skazanych*, Warszawa 1973.

Akty prawne

- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2022 roku w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. z 2022 r. poz. 2847).
Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485).
Ustawa z dnia 10 września 2015 roku o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2015 r. poz. 1573).
Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 roku o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1855).

Inne

- Uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw, druk nr 2376.
Uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw, druk nr 3961.

Classification of persons sentenced to imprisonment: Interpretative guidelines for the issuing (and the process of constructing) decisions of the penitentiary commission

Abstract

The study focuses on issues concerning the classification process of convicts serving a custodial sentence. A selection of the most important related issues, which the author believes are the most relevant for practice, is analysed. In this context, the situation of convicts posing a serious social risk or a serious threat to the security of the prison and of convicts qualified for the therapeutic regime is described. The placement of the convicted person in the relevant prison in view of his or her place of residence prior to incarceration also became an issue. A number of recent changes to the prison classification legislation are also analysed.

Keywords: classification, convict, custodial sentence, type and type of prison (penal institution), system of penalty execution, penitentiary commission